

JESENJE "PLAVO PRSKANJE" VOĆAKA

Iskusniji voćari znaju da u jesen, nakon završene berbe, počinje priprema za narednu vegetaciju. Radovi u voćnjaku počinju sa održavanjem higijene u voćnjaku. To obuhvata: saupljanje opalog lišća, mumificiranih plodova iz krošnje i sa zemlje ispod voćke, uklanjanje starih, polomljenih grana. Sve ove biljne djelove treba iznijeti iz voćnjaka i spaliti. Njihovim uništavanjem smanjuje se populacija patogena.

Poželjno je da se metalnom četkom ili posebnim strugačima, sa debla i ramenih grana ostruže kora. Zajedno sa starom korom skidaju se mahovina, lišajevi kao i gnijezda gusjenica koje su na stablu našle zimsko sklonište.

Jesenje prskanje voćaka i vinograda je obavezna mjera zaštite. "Plavim prskanjem" se suzbijaju uzročnici mnogih bolesti. Suzbija se rogač šljive, monilioze koštičavih voćki (kajsije, breskve, šljive, trešnje i višnje), bakterijske plamenjače jabuke i kruške, šupljikavost lišća i krastavost plodova kajsije i drugih koštičavih voćki, kovrdžavost lišća breskve, eskorioze vinove loze ...

Prouzrokovani (patogeni) navedenih bolesti prezimljavaju u

krošnji voćaka, skriveni u pukotinama kore, pupoljcima, rakanama, trulim organima i drugim skrivenim mjestima.

Da se infekcija ne bi ostvarila tokom kasne jeseni i blagih zimskih mjeseci patogeni se uništavaju na mjestu njihovog prezimljavanja. Zbog toga je neophodno "plavo prskanje" obaviti blagovremeno kako bi se infektivni potencijal u proljeće smanjio na najmanju mjeru.

Najbolje vrijeme za tretiranje je novembar mjesec. Ukoliko se na stablu nalazi dosta lišća, kao što je slučaj sa ovom godinom gde se vegetacija produžila, obavezno treba takve voćke protresti kako bi se ona oslobodila bar 2/3 lišća, pa tek onda obaviti prskanje.

Tretiranje treba obaviti po lijepom vremenu, bez vjetera (da ne dodje do zanošenja preparata), kada je t iznad 10°C. Stabla moraju biti dobro nakvašena, dok sa njih ne počne da kapa, zbog čega se često kaže "voćke je potrbno okupati". Ukoliko neki dio ostane neistretiran, na njemu se može u proljeće pojaviti bolest. S obzirom da sredstva za jesenje prskanje imaju plavičastu boju, pa kada se voćnjak njima

isprska, dobija plavičastu nijansu, po kojoj je ova opercija zaštite dobila ime "plavo prskanje" voćari mogu lako uočiti propust koji su napravili prilikom prskanja i ponovili prskanje preskočenog mjesta.

Sva sredstva za plavo prskanje pripadaju tzv. grupi bakarnih jedinjenja. To su: Bordovska čorba (bilo industrijska ili sopstvena priprema) koja se koristi u koncentraciji 1.5-2%, Blauvit u koncentraciji 1%, Bakarni oksihlorid 50, u koncentraciji 0.75%, Kupragin u koncentraciji 0.35%. Cuproxsat u koncentraciji 0.35% itd.

U koliko se voćari ipak odluče na sopstvenu izradu Bordovske čorbe ona se priprema na sledeći način: Za pripremu 100 litara 2% rastvora Bordovske čorbe potrebno je 100 litara vode, 2 kg plavog kamena, 0.8 kg negašenog ili 2.4 kg zagašenog kreča. Negašeni kreč se zagasi u

trostruko većoj količini vode. Od 100 litara vode iz bureta uzme se 10 litara da se razmuti kreč i 10 litara da se rastopi plavi kamen. Kada se kreč razmuti procijedi se kroz redju krpu i vrati u bure da se napravi krečno mlijeko. Kada se plavi kamen rastopi, sipa se u bure sa krečnim mlijekom. **Uvijek se sipa rastopljen plavi kamen u krečno mlijeko.** Ne preporučuje se miješanje obrnutim redosledom jer se tada čorba brže taloži i slabijeg je kvaliteta. Ovako pripremljena bordovska čorba treba istog dana da se potroši jer stajanjem gubi fungicidno dejstvo. Čorba može da se stabilizuje dodavanjem 250 grama šećera na 100 litara čorbe i tada zadržava fungicidna svojstva 2-3 dana.

Samo oni voćari koji se pridržavaju ovih uputstava mogu očekivati stabilne, redovne i kvalitetne prinose voća u svojim zasadima u toku naredne godine.

Branka Giljen, dipl. ing. polj.

Stručni saradnik u oblasti zaštite bilja